

Pròleg a la versió catalana de l'*Index for Inclusion*

L'escola inclusiva ha esdevingut una fita irrenunciable per a totes les persones compromeses amb una educació de qualitat. L'expressió “una escola per a tothom” ha estat segurament la manera com, des de fa temps, hem designat aquesta voluntat de construir un sistema educatiu, uns centres i unes aules capaces de donar cabuda a tot l'alumnat, sense excepcions.

Sabem, però, que avançar cap a l'escola inclusiva implica un procés. Els centres educatius no poden plantar-se de cop en un conjunt de valors, cultures i pràctiques que, sovint, suposen canvis profunds en les formes tradicionalment selectives del nostre ensenyament.

Aquest procés de canvi és, doncs, un veritable procés d'aprenentatge que cada centre ha de fer. Un procés singular per a cada centre, perquè els centres – com els alumnes - també són diversos. Les característiques de cada centre (història, actuacions d'innovació, actituds, formació i treball en equip del professorat, disseny arquitectònic, entorn sociocultural i econòmic, etc.) han de ser tingudes en compte – en tant que experiències i coneixements previs - en el procés d'aprenentatge cap a l'escola inclusiva.

Els materials de l'*Index for inclusion* poden ser una guia de gran utilitat, en aquest procés de formació i de canvi. Com es veurà, parteixen de la realitat i dels coneixements previs de cada centre, impliquen tota la comunitat educativa en el procés (no únicament el professorat) i es fonamenten en la reflexió i millora de les pròpies pràctiques escolars.

L'*Index for inclusion* va néixer a partir d'una experiència en sis escoles angleses, posteriorment ampliada a una setantena de centres en el marc d'un programa d'investigació-acció sota la responsabilitat de Mel Ainscow i Tony Booth, destacats autors del moviment per a l'escola inclusiva. El seu origen, però, es sustenta en treballs anteriors encaminats a promoure canvis en els centres educatius per tal que poguessin respondre a les necessitats de tots els alumnes i que es desenvoluparen a escoles de més d'una cinquantena de països, entre ells Catalunya, des de començaments dels anys noranta.

La primera edició de l'*Index* va aparèixer al març del 2000 i el govern anglès la va distribuir a tots els centres educatius. A partir d'aquesta, se n'han fet nombroses traduccions que han permès posar-lo en pràctica en tots els continents i en contextos tan variats com Austràlia, Brasil, Índia, Noruega, Portugal, Romania o Sud-àfrica. Al 2002 va aparèixer la segona edició, que incorpora millores a partir de l'àmplia experiència que se n'ha derivat.

La traducció al català s'ha realitzat a partir d'aquesta última versió, que probablement no serà pas la darrera. A més, tal com suggereixen els autors, s'ha fet un important treball d'adaptació a la realitat sociocultural catalana i a les característiques del nostre sistema educatiu. Els primers usos de l'*Índex*, en diversos centres educatius catalans (de primària i secundària), l'ha mostrat com una eina eficaç per ajudar a promoure la reflexió i el procés de canvi cap a l'ensenyament inclusiu. Finalment, hem pres l'opció de presentar també l'*Índex per a la inclusió* en forma de CD Rom, per tal de facilitar-ne la difusió i, sobretot, l'ús àgil i ajustat dels materials.

Entenem que l'*Índex per a la inclusió* és una guia pràctica perquè presenta passos seqüenciats del procés de canvi i ofereix materials (les dimensions, els indicadors i les preguntes) que serveixen per avaluar el punt de partida de cada centre i suggerir, al mateix temps, elements de millora. Són

justament aquests aspectes, sobre els que la comunitat educativa decideix treballar, el que permet concretar plans d'acció coherents i contextualitzats a la realitat i necessitats de cada centre.

D'aquesta manera, si els centres educatius disposen de l'*Índex* poden trobar una eina que els ajudi a reflexionar i a prendre decisions sobre un possible àmbit de millora, que pot donar peu a accions breus o d'altres de llarg abast (com un Pla Estratègic); poden sentir-se més segurs en la millora dels processos de diversificació de l'oferta educativa segons les necessitats de l'alumnat; trobaran un camí per fomentar el treball conjunt dels claustrs i els representants de la comunitat educativa (alumnat i famílies); i, fins i tot, podrien complementar el procés administratiu d'avaluació interna en l'àmbit concret de l'atenció a la diversitat.

A un nivell extern, fora dels centres educatius, els materials poden ser útils per a les accions de formació de professorat; poden proporcionar a l'administració educativa elements pràctics i concrets de prospectiva en l'àmbit de l'atenció a la diversitat i la qualitat educativa; i, fins i tot, podrien contribuir a l'avaluació externa dels centres pel que fa al coneixement del grau de comprensivitat del sistema educatiu en un centre o en una àrea geogràfica.

Confiam que la disponibilitat d'aquests materials en la nostra llengua i adaptats a la nostra realitat socioeducativa faciliti la participació activa de Catalunya en el moviment internacional per l'escola inclusiva amb la finalitat de promoure progressivament un ensenyament de qualitat per a tothom.

Els autors de l'adaptació i la traducció